

החברותא

החברותא בשאון פנימי לחברים גליון מס 186 בס"ד ערש"ק פ"ר לך-לך י"א חשוון תשס"ג

פנינים יקרים

לך לך מארצך וגו' אל הארץ אשר אראך (י"ב א') השי"ת אומר לאדם מתחילה עליך ללכת כלומר להתרחק מהארציות ומהחומר שלך. ואח"כ תוכל לזכות להארץ אשר אראך, ר"ל אז אראה לך את הדרך אשר תלך בה. (מן מלעווי זיע"א)

לך לך מארצך וגו' וילך אברם כאשר דבר אליו ה' (י"ב א'-ד') פרש"י לך לך להנאתך ולטובתך דבר ה' להנאתך ולטובתך בדבר זה גופו התבטא הנסיון אם יעשה זאת אברהם בגלל הנאתו וטובתו או בגלל מצוות האלקים. כאשר אמר הכתוב וילך אברם כאשר דבר אליו ה' וידעים שהליכת אברם היה בגלל דבר אלקים ולא מחמת שיפיק מזה הנאה וטובה.

ואעשך לגוי גדול (י"ב ב') איתא במסכת סופרים (פכ"א) האדם הגדול בענקים זה אברהם אבינו שאכילתו ושתייתו היו כנגד שבעים וארבעה אנשים, - הרי שאכילתו ושתייתו של אברהם הביאורו להשנות אלקות יותר מהשנותיהם של אותם שבעים וארבעה איש בהר סיני.

ואת הנפש אשר עשו בחרן (י"ב ה') איתא במד"ר (לפ' טובא ב"רש"י) אברהם היה מגייר את האנשים ושרה את הנשים, וצ"ב הלא כך עשו בכל מקום ולמה תלה הדבר בחרן? אלא לרמוז בא. שאאע"ה דאג לדורות הבאים. וראה שיהיו ג' מצבים אצל בני אדם א. אלה שיכלו ימיהם בטוב ויזכו את נפשם בלי מפריע. ב. בני אדם שיהיו מרודים בפרנסתם אבל מ"מ יקבעו עתים לתורה ועבודה. ג. אבל מה יעשו אזובי קיר שכל ימיהם מדוכאים בכעס ומכאוב מה יהיה עליהם. בא אברהם בכח קדושתו ועשו את הנפש בחרן. עשו מלשון תקן. התקון הוא שהנפשות שנגזר עליהם לבלות ימיהם בחרון אף, אז מעומא דמיעומא בתורה ועבודה ויחשב כמשובה. (מן מרוזין זיע"א)

וה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפונה ונגבה וקדמה וימה (י"ג י"ד) השי"ת אומר לאדם אם רק תתחיל בעבודת השי"ת סור מרע ועשה טוב. בבחינת הפרד לוט מעמו ושא נא עיניך להתעלות ממדרגה למדרגה, וראה תוכה לראות שאפילו מן המקום אשר אתה שם, הגם שאתה עדיין במקום גמור. תזכה לראות צפונה ונגבה וכו' ר"ל עד ד' רגלי המרכבה.

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לא-ל עליון (י"ד י"ה) כאשר שני צדיקים מזדמנים יחד כל אחד לומר מחבירו את מדותיו הטובות מלכי צדק למד מאברהם הכנסת אורחים ולכך הוציא לחם ויין. והוא אברהם למד ממלכי צדק לשקוד יותר על התורה ועל העבודה.

מה תתן לי ואנכי הולך עדיי (ט"ז ב') עיקר תפקיד האדם למען אשר יצוה את בניו וכו' ושמרו דרך ה' ולא יהיה שפל במצבו הרוחני. עליו להשתדל שישאיר דורות נאמנים לה' ולתורתו. וזהו מה שאמר אאע"ה מה יש לי מכל תענוגי העוה"ז כאשר עיקר תכלית האדם לעשות נח"ד לבוי"ש.

קחה לי עגלה משולשת (ט"ז ט') קח לי ג' דברים המזדמנים בתבת 'עגל' שהם עריות גול לשון הרע. להעלותם לקדושה. עריות - תיקונה ללמוד ממנה אהבת ה'. גול - לגזול מהיצה"ר דרך בעבודת השי"ת כמש"כ ויגנוב את לב לבן הארמי (ל"א ב') לשון הרע - להרבות בדבורי תורה ותפלה.

אמלטה נא שמה הלא מצער היא ותחי נפשי (י"ט ב') יש להתבונן במה שנתקבלה מיד בקשתו של לוט להציל את צוער אחר שאאע"ה בתפילתו לא הצליח להצילה. והרמ"ד חידש שבאמת עיקר ההצלה נעשה ע"י תפילת אאע"ה, והקב"ה המתיק אלא היה חפץ בתוספת בקשה של איזה אדם פשוט... ודו"ק.

ואנכי עפר ואפר (י"ח כ"ז) אאע"ה אמר "אפר", משה רבנו ע"ה אמר ונחנו "מה", דוד המלך ע"ה אמר ואנכי "תולעת" ולא איש ר"ת אמת לרמוז שהללו אמרו מה שאמרו באמת...

כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט (י"ח י"ט) כתב הרמב"ם (בהלכות מנחות עניינים י' ד') כל הנותן צדקה לעני בסבר פנים רעות וכו' אפילו נתן לו אלף זהובים איבד זכותו והפסידה. אלא נותן לו בסבר פנים יפות ובשמחה, ומתאונן עמו על צרתו, שנאמר אם לא בכיתי לקשה יום ענמה נפשו לאביון (איוב ל') ומדבר לו דברי תחנונים ונחומים שנאמר: ולב אלמנה ארנן (שם כ"ט) כתב רבי יהודה החסיד עני - אותיות עין כלומר תן עיניך על העני ועל צערו לעודדו ולשמחו.

(פניני הקדמונים)

שיחת הרא"ש שבע תשכ"ט בדבר לכתף האטרה (מאסף מאי 185) נכתב ע"י הר"פ כפ' רבנן.

ההמשכה מיד לואו - המשך

אות "יוד" ואות "ואו" דומין זה לזה ממש. וכמו שאות "יוד" מבטה הנהגת הבריאה במידת הדין כך אות "ואו" מבטה הנהגת הבריאה בכח האלקי לאחר בחירת האדם להיות בטל אל השי"ת בתכלית הבטול, והבטול היינו שלא להשאיר לעצמו גרגיר קטן של עצמיות. כך שלגבינו אין כל הבדל בין הנהגת הבורא בכח אות "יוד" להנהגת הבורא בכח אות "ואו".

האות "הא" השני בשם הוי' ברוך הוא מכוון לאות "ואו" הבא בבחינת האדם, וכמו שהאות "יוד" משך כביכול את האות "ואו". כך האות "הא" שבא בבחירת האדם נמשך לאות "הא" שבא נתהווה הבריאה הגשמית (פרש"י על הפסוק: אלה תולדות השמים והארץ בהבראם וגו' (בראשית ב', ד') וז"ל: בהבראם ב"הא" בראם שנאמר ביה ה' צור עולמים, ולמדך כאן שהעוה"ז נברא בה"א ... ע"ש).

מתוכן הדברים האמורים עולה ש"י-ה" מסמל את הנהגת הבורא בבריאת העולם במידת הדין, ו"ו-ה" מסמל את הנהגת הבורא בבריאת העולם הוא מתוך בחירת האדם להיות בטל ונכנע כלפי האלקות, ואז נוצרה שלמות שם הוי' ברוך במדת הרחמים. וזהו ליחד שם "י-ה" ב"ו-ה", כלומר שה"י-ה" תהיה דבוקה ב"ו-ה" שאז מציאות הוי' ברוך הוא שוכן בתוך מציאות האדם במדת הרחמים בכל מצב בו הם נמצאים.

שילוב שם הוי' ביחוד שם "י-ה" ב"ו-ה" האמור לעיל אינו מוחלט. מציאות זו קיימת כל זמן שלא מגיע הבריאה לשלמותה. וזאת

{הערה: המערכת מצטערת על שבגליון האחרון (185) הושמט בסוף עמ' 3 (בין עמ' 3 לעמ' 4), הקטע כדלהלן: הפער בין גדלות הבורא לשפלות עצמי מתצמצם בזה שהקב"ה שוכן בתוך בני ישראל בכל מצב בו הם נמצאים, משכן זו היא היוצרת את האות "ואו" המהווה ביחד שמו של הקב"ה. יחוד י-ה שהוא בכח האלקות במידת הדין וכו'.

- תמצית מהמאמר הקודם: כדי לשלב גדלות הבורא עם שפלות עצמי מוכרח שיהיה לאדם אחיזה בנקודת החיים של הבריאה בבחינת "מבשרי אחזה אלקי". תחילת התהוות הבריאה היתה באותיות י-ה כמ"ש כי ביה ה' צור עולמים. באותיות י-ה נמצאת כח הנהגת הבריאה במידת הדין. ורק לאחר שילוב י-ה ב ו-ה הבא בכח בחירת האדם עולה שם הוי' במלואה במדת הרחמים. ההמשכה של אות "יוד" לאות "ואו" הוא גם מאת הבוית"ש, ולאדם יש רק ההכרה שלית ליה מגרמי כלום. והכל בכח השפלות העצמי שהקב"ה משכין שכינתו בתוך בני ישראל. משכן זה יוצר את האות "ואו" המהווה ביחד שמו של הקב"ה, כאשר האדם משתדל לחיות את החיים בעולמו של הקב"ה ומגלה שהקב"ה ממלא כל עלמין, - ע"כ.

כאשר נעשית ההמשכה של אות "יוד" הבא במדת הדין לאות "ואו" דרך הבחירה של האדם, נעשית אות "ואו" בחינת חלק אלקה ממעל ממש. מפני שכל כח ההמשכה של אות "יוד" לאות "ואו" בא רק מתוך ההכנעה והכרת השפלות של האדם ורק מתוך ההכרה שלית ליה מגרמי כלום. לפי זה

שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

המשך מעמ' קודש

18
ג

הטוב בא לו מהשגחה הפרטית, מכל מקום ישאר אצל האדם איזה אחיזה קטנה דקה מן הדקה מן ההרגשה שאני עשיתי טוב. ואז לא יהיה חלל פנוי בין היוד של האלקות לשפלות העצמי וממילא לא יהיה מקום למלוי האות "ואו". וכאשר אין מקום למלוי ה' ואז אין ההמשכה מיוד לואו וכ"ש שאין השלמות בשם הוי' ברוך בשילוב "י-ה" ב"ו-ה" כאמור לעיל.

לכן אין דרך אחרת מאשר לקיים מה שכתוב "סור מרע" ואח"כ "עשה טוב". בהתעסקות בסור מרע מכיר את הרע במלואו, ומזה מכיר את מציאותו האמיתי שהוא שפל ונבזה. וככל שמעמיק חשוב מגלה עד כמה שהוא בסכנה קיומית "ממש גארנישט" (אפס מוחלט). וכאשר האדם אינו מתיאש ממצבו ואדרבה זועק אל השי"ת בחזקה: "נפלה נא ביד ה'" מתעורר עליו חסדי השי"ת הגדולים, ובהתעוררות חסדי השי"ת הגדולים באה ההמשכה מ"יוד ל"ואו". כפי שכבר נתבאר לעיל. כאשר עבר השלב של "סור מרע" ובא לידי "עשה טוב" מכיר בבירור שכל ה"עשה טוב" הוא מחסדי השי"ת ממש ולית ליה מגרמי כלום. ואז נעשית היחוד "יוד-הא" ב"ואו-הא" יחוד אמיתי שילוב הוי' ברוך הוא במדת הרחמים.

אמר הכותב: חברים מקשיבים שעמדו סביב הרא"ש ליד הכותל המערבי היו מהורהרים מתוכן השיחה שנאמרה בבהירות גדולה ובעוצמה חזקה. התבטא אחד החברים ואמר לרא"ש בזה"ל: "מיר ליגין דאך טיף אין גלות" (אנו שוכנים עמוק בגלות). הרא"ש דחה דברי החבר והגיב במחי יד ואמר שזה לא נכון. שאלו החבר הרי המציאות הוא שהקב"ה משרה שכינתו עלינו בשם הוי'

למדוענו כי האחיזה הנ"ל (שילוב י-ה ב ו-ה) מתחדשת בכל הרף עין ממש, ולכך שבכל הרף עין שמו של הקב"ה חוזרת ל-יה מדת הדין. ובכח התחדשות השפלות וההכנעה של האדם השילוב מתאחדת שוב לשלמות שמו של הוי' ברוך הוא. לכן הצורך ליחד שם "יוד-הא" ב"ואו-הא" היא תמידית ממש. והוא בזה שהאדם נמצא תמיד בעשיה כדי שיהיה לו אחיזה בנקודת החיים של הבריאה. ובוה שמקיים מצוות מעשיות מתוך שפלות והכנעה, בזה הוא ממשיך ומחדש את יחוד שם י-ה ל ו-ה, ודרכו מתמלא שמו של הקב"ה במדת הרחמים. על זה הדרך יש בכל הרף עין יחוד שמו יתברך והמשכה ממדת הדין למדת הרחמים עד שתגיע הבריאה לשלמותה.

הרא"ש נשאל, מה יהיה בשלמות הבריאה. (כלומר איך ייראה הבריאה בשלמותה ותחת איזה שם משמו של הקב"ה תהיה הנהגת הבריאה). הרא"ש התחמק ממתן מענה ואמר: מה איכפת לנו מה שיהיה אח"כ אנו צריכים לעשות את המוטל עלינו...

בהגיענו ליד הכותל המערבי אחרי אמירת התהלים בצוותא חזר הרא"ש על הדברים האמורים לעיל והוסיף בשאלה למה כתוב בתהלים סור מרע ועשה טוב (ליד) כלומר למה צריך להיות קודם "סור מרע" ואח"כ "עשה טוב" ולמה אי אפשר מקודם לעסוק בעשה טוב ואח"כ נטפל בסור מרע? ותירץ שאם האדם מגיע לאיזה מדרגה בעבודת השי"ת ע"י "עשה טוב" מבלי שטיפל קודם ב"סור מרע" לא יתכן שיהיה האדם מסוגל לבטל את עצמו בביטול מוחלט אל הרבש"ע, כי אף אם מכיר האדם שהכל מאתו יתברך שמו ואף אם יעמיק חשוב ויתבונן שעשית

שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

המשך משיב' קודם

186
7

"סוד מרע" או שאנו בטלים אל השי"ת בכח תקון שלמות הבריאה ושלמות האדם. מטרתנו בכל עת ועונה להיות בטלים אל ה', ויותר מזה לא איכפת לנו. לכן מי שבטל אל ה' אינו נמצא במציאות של גלות, על אף שנמצא בפחד תמידי מהכשלון שנמצא בהכרה מתמדת של שפלות עצמי.

בסוף דבריו פנה הרא"ש אל החבר בחיוד ובלשון של הלצה: "דו וילסט שלמות הבריאה כדי דו זאלסט נישט דארפן פילן אז דו ביסט גארנישט, ביי שלמות הבריאה ביסטו א ודאי גארנישט" (האם אתה רוצה שלמות הבריאה כדי שלא תצטרך להכיר ולהרגיש שאתה אפס אפסים, הלא בשלמות הבריאה הרי אתה בודאי אפס אפסים...).

ברוך הוא, והשראה זו היא תוצאה משפלות אמיתי של האדם. והרי אנו נמצאים בפחד תמידי שלא להנתק מהשי"ת ח"ו. האם הפחד התמידי הזה אינו מצב של גלות? הרא"ש ענה מיניה וביה: אדרבה זה כבר אלפי שנים של גלות ומ"מ הקב"ה ממשיך להנהיג אותנו בשם הוי" ברוך הוא - מדת הרחמים, לגבנו אין זה גלות. הרא"ש הרחיב את הדיבור ואמר: הלא מיר זינען דאך גארנישט וויאזו האלטמען זאך אין אזא ביטערער גלות? דאס האליין צייגט אז דער רבש"ע איז ביי הונז" (הלא אנו אפס אפסים איך בכל זאת אנו מחזיקים מעמד בגלות מר וחשוד זה? זה לבד מוכיח שהקב"ה שוכן בתוכנו). אלא שתפקידנו להיות בטלים ונכנעים אל השי"ת ועי"ז אנו נאחזים באלקות. ולגבנו אין כל הבדל אם אנו בטלים מתוך הכרת השפלות

שהשמחה במעונם

הר"ר אהרן שטרנגר ומשפ' להולדת הבת
הר"ר משה ירוחם שטרנגר ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר בנימין פשקוס ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר אברהם ישעי' סקס ומשפ' להולדת הבת
הר"ר שלום באבד ומשפ' להולדת הבת
הר"ר יצחק באבד ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר חיים שכטר ומשפ' להולדת הבן
הר"ר שמואל שכטר ומשפ' לאירוסיה הבת ולהולדת הנכד
הבה"ח אלון טלמון לאירוסיו
הר"ר דב בער וויזער ומשפ' לנשואי הבת

י"ל ע"י

משרכת החברותא
ח"י שני 3

02 - 5829688 ☎

02 - 5325477 ☎

ת.ד. 5080

ירושלים 91050

כוס תנחומים

הר"ר יצחק באבד ומשפ' ח"ו

על פטירת חמותו האשה החשובה

מרת אסתר אשכנזי ע"ה הרבנית מסמניסלוב.

כוס תנחומים

הר"ר ישעיהו בורנשטיין ח"ו

על פטירת אמו האשה החשובה

מרת אסתר בורנשטיין ע"ה.